Avizul Comitetului Economic şi Social European privind propunerea de regulament al Consiliului privind informarea Comisiei cu privire la proiectele de investiţii în infrastructura energetică din cadrul Comunităţii Europene şi de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 736/96

COM(2009) 361 final – 2009/0106 (CNS)

(2010/C 255/22)

Raportor unic: **dl SALVATORE**

La 4 septembrie 2009, în conformitate cu articolul 262 din Tratatul de instituire a Comunităţii Europene, Consiliul a hotărât să consulte Comitetul Economic şi Social European cu privire la

Propunerea de regulament al Consiliului privind informarea Comisiei cu privire la proiectele de investiţii în infrastructura energetică din cadrul Comunităţii Europene şi de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 736/96

COM(2009) 361 final – 2009/0106 (CNS).

Secţiunea pentru transporturi, energie, infrastructură şi societatea informaţională, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, şi-a adoptat avizul la 12 noiembrie 2009. Raportor: dl SALVATORE.

În cea de-a 458-a sesiune plenară, care a avut loc la 16 şi 17 decembrie 2009 (şedinţa din 16 decembrie), Comitetul Economic şi Social European a adoptat prezentul aviz cu 177 de voturi pentru şi 1 abţinere.

1. Concluzii şi recomandări

1.1 Comitetul Economic şi Social European sprijină intenţia Comisiei Europene de a introduce noi reguli cu privire la proiectele de investiţii în infrastructura energetică şi susţine prezenta propunere de regulament, întrucât aceasta ţine seama de recentele evoluţii din politica energetică europeană. Propunerea răspunde nevoilor aferente din domeniu, facilitând colectarea informaţiilor corespunzătoare, satisfăcătoare şi transparente şi stabilind o sarcină administrativă proporţională cu utilitatea sa.

1.2 CESE împărtăşeşte motivele care au inspirat propunerea de regulament al Comisiei, după care necesitatea de a asigura informaţii regulate şi coerente, în vederea efectuării de analize periodice şi transsectoriale ale sistemului energetic, trebuie conciliată cu obiectivul reducerii costurilor administrative şi al promovării transparenţei. Prin fixarea unor astfel de exigenţe, propunerea Comisiei reprezintă o îmbunătăţire clară a sistemului actual. Din această perspectivă, propunerea de faţă, al cărei temei juridic îl reprezintă dispoziţiile cuprinse în articolele 284 din Tratatul CE şi 187 din Tratatul Euratom, a fost concepută cu respectarea deplină a principiilor fundamentale ale subsidiarităţii şi proporţionalităţii.

1.3 CESE evidenţiază că detaliile privind pragurile minime menţionate în anexa propunerii de regulament, care precizează limita inferioară de la care se aplică obligaţia de comunicare a informaţiilor, nu sunt motivate corespunzător de Comisia Europeană. Este necesară o reflecţie mai aprofundată a organelor decizionale europene şi naţionale, împreună cu operatorii din domeniu şi cu organizaţiile societăţii civile, în vederea definirii celor mai potrivite valori ale pragurilor minime, astfel încât să fie garantate siguranţa, respectarea mediului, transparenţa şi viabilitatea economică.

1.4 CESE sugerează ca analizele periodice ale Comisiei să nu se limiteze doar la anticiparea eventualelor dezechilibre între cerere şi ofertă energetică şi la identificarea lipsurilor în infrastructură, ci să constituie şi un instrument de control al evoluţiei proiectelor declarate, astfel încât realizarea integrală a acestor proiecte să poată fi asigurată în termen rezonabil.

1.5 CESE consideră că securizarea infrastructurii existente şi a noilor proiecte este de importanţă crucială. Înainte de toate, investiţiile operatorilor economici trebuie să urmărească modernizarea, întreţinerea şi adaptarea tehnologică, pentru a garanta siguranţa reţelelor energetice, în vederea prevenirii problemelor şi a asigurării eficienţei energetice şi durabilităţii ecologice, de la care nu se poate face şi nu trebuie să se facă derogare sub niciun pretext.

1.6 CESE subliniază că colectarea informaţiilor şi a datelor privind infrastructura de interes comunitar va consolida principiul solidarităţii energetice între statele membre. În plus, instrumentul analizelor periodice va favoriza diversificarea surselor de energie, reducând astfel dependenţa energetică faţă de diversele ţări exportatoare de surse energetice convenţionale, favorizând siguranţa aprovizionării.

1.7 În ceea ce priveşte energia electrică provenită din surse regenerabile, în opinia CESE, ar trebui evitat să se impună cheltuieli administrative întreprinderilor mici şi mijlocii, mai ales în cazul întreprinderilor specializate în tehnologii ecologice emergente, acestea fiind deja defavorizate de costurile de producţie mai ridicate în raport cu cele care folosesc surse convenţionale de energie.

1.8 Pentru a spori transparenţa, un obiectiv declarat al Comisiei Europene, CESE propune ca statele membre să ţină seama cum se cuvine de opiniile locuitorilor din zonele afectate găzduirii noilor instalaţii, prin intermediul asociaţiilor reprezentative ale societăţii civile.

1.9 Costurile investițiilor nu ar trebui să se repercuteze asupra consumatorilor, CESE recomandând Comisiei Europene să aibă în vedere acest aspect.

2. **Introducere**

2.1 Liberalizarea pieței energetice interne oferă noi ocazii de investiții în sectorul energetic, iar noul context legislativ impune atingerea unor obiective specifice în domeniul energiilor regenerabile şi al biocarburanților.

În vederea anticipatei şi doritei creşteri a investițiilor în infrastructura europeană, este nevoie de un cadru armonizat pentru colectarea datelor şi informațiilor privind proiectele de activare sau dezactivare a instalațiilor energetice.

2.2 Comisia propune abrogarea Regulamentului (CE) nr. 736/96 şi înlocuirea acestuia cu unul nou, de monitorizare a proiectelor de investiții în infrastructura de producție, de transport şi de stocare a energiei şi a dioxidului de carbon.

2.3 Colectarea datelor relevante şi corespunzătoare dezvoltării infrastructurii energetice a statelor membre este indispensabilă pentru realizarea analizelor periodice şi transsectoriale, care să identifice din timp eventualele vulnerabilități structurale şi dezechilibre dintre cererea şi oferta de energie. În plus, trebuie asigurată transparența pentru operatorii de pe piață şi reduse costurile administrative.

2.4 Regulamentul (CE) nr. 736/96 este nu doar perimat, dat fiind că domeniul său de aplicare nu acoperă o mare parte a instalațiilor ce funcționează cu energie regenerabilă, dar nici nu prevede un sistem corespunzător de colectare a informațiilor şi de monitorizare a proiectelor energetice ale statelor membre. Prin urmare, sistemul aflat în prezent în vigoare poate reprezenta un obstacol în calea realizării cu certitudine a investițiilor, în măsura în care nu garantează transparența, pe termen lung putând chiar încetini tranziția către o economie cu emisii reduse de CO_2. Mai mult, normele actuale nu par să ofere garanții de securitate pentru rețelele şi instalațiile de producție şi de stocare a energiei şi a dioxidului de carbon.

3. **Propunerea Comisiei**

3.1 În substanță, propunerea de regulament se referă la obligația în sarcina statelor membre de a transmite Comisiei Europene informațiile privind proiectele de investiții în infrastructura petrolieră, a gazului, a energiei electrice, a biocarburanților, a captării, stocării şi transportului dioxidului de carbon, a căror realizare a început deja sau ar trebui să înceapă în următorii cinci ani. Această obligație se referă şi la dezafectarea capacităților actuale, programată în următorii trei ani.

3.2 Datele solicitate se referă la: capacitatea instalației, amplasamentul, denumirea, tipul şi principalele caracteristici ale infrastructurii, data probabilă a punerii în funcțiune, tipul surselor de energie utilizate, tehnologiile folosite pentru securizarea infrastructurii, instalarea de sisteme de captare a carbonului. În cazul dezafectării instalațiilor, informațiile necesare sunt: tipul şi capacitatea infrastructurii şi data probabilă a dezafectării.

3.3 Comisia propune ca statele membre să furnizeze informațiile necesare o dată la doi ani, începând cu 31 iulie 2010. La rândul lor, operatorii de pe piață furnizează până la data de 31 mai a anului de referință aceste informații statului membru pe al cărui teritoriu va fi realizat proiectul. Informațiile reflectă situația proiectelor începând cu data de 31 martie a anului respectiv.

3.4 Comisia este promotoarea unui model de complementaritate destinat să evite redundanța informațiilor. În virtutea acestui principiu, statele membre sunt scutite de obligația transmiterii datelor în cazul în care au transmis deja informații echivalente în temeiul unei dispoziții specifice sau în cadrul unui plan multianual de investiții.

3.5 Comisia utilizează informațiile colectate pentru elaborarea, cel puțin o dată la doi ani, a unor analize transsectoriale ale evoluției structurale a sistemului energetic al UE, ale căror rezultate sunt discutate cu statele membre şi cu celelalte părți interesate. Rezultatele pot fi făcute publice, cu condiția de a nu afecta protecția datelor personale şi comerciale sensibile.

3.6 Comisia poate adopta măsurile de execuție necesare aplicării regulamentului, în special cu privire la metodologia calculelor, la definițiile tehnice şi la conținutul datelor solicitate. Se prevede o reexaminare a regulamentului propus în termen de 5 ani de la intrarea sa în vigoare.

4. **Observații generale**

4.1 CESE salută propunerea Comisiei, ținând seama de importanța noului regulament pentru obiectivele politicii energetice europene. Soluția aleasă preferă o sinteză între, pe de o parte, necesitatea monitorizării, a colectării informațiilor relevante privind proiectele de investiții, reducerea costurilor administrative şi, pe de altă parte, necesitatea promovării transparenței.

4.2 Obiectivul regulamentului îl reprezintă monitorizarea sistemului energetic al UE prin examinarea datelor şi informațiilor privitoare la proiectele de investiții în infrastructura energetică, informații colectate de Comisie şi, în special, de Observatorul pieței energiei.

4.2.1 Existența unei piețe interne şi necesitatea creării unui astfel de sistem de monitorizare, care operează la nivel supranațional, sunt suficiente pentru a explica justețea acțiunii normative la nivel comunitar, mai degrabă decât la cel național. Ca atare, intervenția normativă propusă de Comisie se conformează pe deplin principiului general al subsidiarității.

4.2.2 Deplina respectare a principiului proporționalității de către prezenta propunere este dovedită de alegerea regulamentului ca instrument normativ pentru a interveni în acest domeniu, prin înlocuirea unui regulament anterior, şi conținutul său, concentrat pe obligația statelor membre de a transmite informații şi, totodată, de atenuarea acestei obligații, ținând seama de necesitatea ca statele membre să nu fie grevate de sarcini administrative excesive.

4.3 Propunerea Comisiei preferă un mecanism complementar de comunicare, în locul unui sistem integrat şi complet. CESE doreşte să sublinieze că această opţiune favorizează economisirea şi reducerea costurilor administrative pentru întreprinderi şi pentru statele membre, cu repercusiuni pozitive asupra preţului final al energiei, prin evitarea redundanţei datelor şi îmbunătăţirea calităţii.

4.4 CESE consideră că informaţiile periodice, complete şi de calitate nu numai că permit Comisiei să monitorizeze şi să identifice punctele slabe ale infrastructurii energetice europene, ci, în acelaşi timp, favorizează şi înţelegerea problematicii referitoare la infrastructura energetică de către toate organismele de decizie politică, naţionale şi comunitare, precum şi de către operatorii de pe piaţă şi de către investitori.

5. **Observaţii specifice**

5.1 CESE îşi exprimă aprecierea pentru claritatea definiţiilor cuprinse în articolul 2 din propunerea de regulament. Aceste definiţii, neincluse în Regulamentul (CE) nr. 736/96, aflat în vigoare, facilitează înţelegerea textului legislativ şi delimitează domeniul de aplicare al acestuia.

5.2 CESE consideră că elaborarea o dată la doi ani a analizelor transsectoriale permite monitorizarea corespunzătoare a evoluţiei proiectelor de infrastructură energetică în Europa.

5.3 CESE susţine dintotdeauna că tema siguranţei infrastructurilor nu poate fi disociată de cea a siguranţei aprovizionării. Chiar recent ([1]), în legătură cu o temă similară celei abordate de avizul de faţă, CESE a subliniat necesitatea securizării instalaţiilor şi reţelelor de transport de energie şi dioxid de carbon. De aceea, este important ca, în analizele sale periodice, Comisia să ţină seama de aspectele referitoare la modernizarea şi întreţinerea instalaţiilor şi reţelelor existente.

5.4 În opinia CESE, informaţiile privind proiectele de interes comunitar sunt de primă importanţă. De calitatea acestor informaţii depinde ca Comisia Europeană să poată îndruma statele membre în legătură cu aplicarea principiului solidarităţii energetice şi diversificarea surselor de aprovizionare, în vederea reducerii dependenţei energetice faţă de cei câţiva exportatori de resurse energetice convenţionale. CESE consideră că infrastructurile energetice transnaţionale reprezintă o chestiune de interes eminamente comunitar. Comitetul chiar a precizat deja în avize anterioare că „*SIG comunitare sunt necesare continuării procesului de construire comună a Europei*" şi că o unificare progresivă a reţelelor „*energetice interconectate (gaz, energie electrică, petrol) (…) ar putea reduce substanţial costurile de exploatare şi de investiţii şi ar putea incita la investiţii în noi proiecte de reţele [în cadrul parteneriatelor publice (Uniunea şi statele membre) şi private, pentru a spori siguranţa aprovizionării cu energie*] ([2])."

5.5 CESE observă că sistemul preconizat de Comisie preferă o abordare centralizată a producţiei de energie, în ciuda numeroaselor semnale care arată că, în ce priveşte producţia electrică de uz casnic (panouri fotovoltaice, micro–cogenerare etc.), sistemul energetic european se va putea sprijini în viitor pe instalaţii descentralizate. Se cuvine asigurat accesul la reţelele care transportă energia electrică de la aceste instalaţii, fără a greva întreprinderile mici şi mijlocii cu cheltuieli administrative excesive.

5.6 CESE evidenţiază că detaliile privind pragurile minime menţionate în anexa propunerii de regulament, care precizează limita inferioară de la care se aplică obligaţia de comunicare a informaţiilor, nu sunt motivate corespunzător de Comisia Europeană.

5.7 CESE solicită aprofundarea dezbaterii privind utilitatea şi viabilitatea procedeului de captare şi stocare a dioxidului de carbon (CCS – *Carbon Capture and Storage*), dat fiind că şi-a exprimat deja rezervele cu privire la interesul şi caracterul nevătămător al proiectelor de captare şi transport al CO_2. Cu toate acestea, CESE constată că propunerea Comisiei Europene preconizează, în dispoziţiile regulamentului, introducerea informaţiilor privind proiectele de transport şi stocare a dioxidului de carbon. Aceste dispoziţii trebuie interpretate ca urmărind doar să supună infrastructurile de acest tip analizelor periodice ale sistemului energetic european.

5.8 În opinia CESE, este vital ca, la nivel local, construirea infrastructurii energetice să nu se facă împotriva voinţei locuitorilor şi a reprezentanţilor locali ai acestora. CESE sprijină ideea de transparenţă, în virtutea căreia cetăţenii să fie bine informaţi cu privire la amploarea proiectelor avute în vedere, prin evaluări corespunzătoare ale impactului economic, social şi ecologic.

Bruxelles, 16 decembrie 2009

Preşedintele
Comitetului Economic şi Social European
Mario SEPI

([1]) JO C 306, 16.12.2009, p. 51.

([2]) JO C 128, 18.5.2010, p. 65.